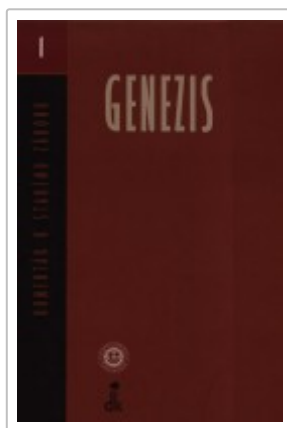

Líbezbríf těm katolíkům, kteří ani nečtou Bibli

Biblistika | 23.6.2015 @ 15.18

„Katolíci Bibli nečtou, to je přece jasný. A když už, tak jen aby ji popírali.“ Nějak tak by se dal zachytit běžný stereotyp o katolících z naší strany barikády. Zda jde o předsudek nebo o fakt, to nechám na nějakém šikovném výzkumníkovi, podobně jako prohlášení, že letniční jsou negramotní, luteráni studení a husité ve smyslu Efezským 5,12 nehodni komentáře. I pokud se to však o katolících potvrdí, navždy zde zůstane nejméně jedna výjimka, již je komentář ke knize Genesis od kolektivu autorů z teologické fakulty Trnavské university. Cítím se svobodně prohlásit, že jde o nejen nejrozsáhlejší, ale také nejlepší komentář encyklopedii první knihy Bible, jaký lze v současnosti českému čtenáři pořídit. Komentář se Genesis probírá vždy po šesti taktech. Nejprve překlad z hebrejštiny a ze Septuaginty, pak textové poznámky, pak komentář, pak kompozice, pak vybrané problémy pasáže a pak aplikace. První tři takty, tedy překlad, komentář a kompozici, doporučuji téměř každému studentovi Bible. Druhé tři takty mne nikdy neurazily, ale konzervativní evangelikál u nich bude křivit ústa více než u prvních tří.

Takže, kolegovia z Trnavy, chcem iba povedať, že komentár ku knihe Genezis sa vám podarilo veľmi dobre stvoriť (הַפָּז, nie הַבָּר!). Nesnažíte sa o zhistorizovanie Biblie, čo je patrné aj napríklad v príležitostnej absencii úvah o možnom datovaní príbehov v rámci známej histórie a na tom, že do takmer sedemsto stránkovej encyklopédie nezahŕňate nielen môjho obľúbenca Kennetha Kitchena, ale ani periodika ako Biblical Archaeology Review, Vetus Testamentum a iné. Také zdroje by vás priviedli napríklad k detailnejšiemu historickému pohľadu na potopu alebo k snahe o istejšie datovanie príbehov patriarchov. Že sa tak nestalo, mi nie je po chuti, no možno to pramení z vášho príklonu k dokumentarizmu ako k určujúcej paradigme. Tu by som chcel upozorniť na moment, ktorý ma počas čítania zaujal:

Hoci text je kňazského pôvodu (P), exegéti Jacob, Cassuto, Cross, Tengström, Ska tvrdia, že vzhľadom na povahu termínu, ktorý stojí vždy na začiatku veľkého celku, je úvodom k druhej správe, a nie záverom prvej perikopy (1,1–2,3). (126)

Je prekvapivé, ako ste uviedli Umberta Cassuta takmer v tom zmysle, akoby on sám považoval verš Genezis 2,4 za začiatok druhej perikopy skôr ako za záver prvej aj napriek presvedčeniu o jeho kňazskom pôvode. Treba vysvetliť, že Cassuto takéto presvedčenie nezdieľal a že vôbec neoperoval s premennými dokumentárnej teórie. Jeho komentár ku Genezis nemám teraz k dispozícii, môžem ale citovať z jeho knihy venovanej kritike dokumentárnej hypotézy:

Kedže sme v prvej lekcii videli, že štruktúra dokumentárnej hypotézy spočíva na piatich pilieroch a napokon sme ukázali, že všetky tieto piliere postrádajú oporu, vyvodzujeme, že táto impozantná a nádherná intelektuálna konštrukcia nieje vo skutočnosti podoprená a spočíva na vzduchu. (Cassuto, The Documentary Hypothesis, 100)

Je zrejmé, že ste sa nepriklonili k tvrdému wellhausenianizmu. Pracujete s patristickými a rabínskymi prameňmi a snažíte sa o gramatickú kritiku textov. Podľa môjho názoru sa tak dostávate do pozície, kde je pre vás akceptovanie dokumentárnej teórie príťažou a kde s ňou pracujete napriek tomu, že mnoho vašich vsuviek a postrehov si nežiada nič iné ako plnú literárnu jednotu Pentateuchu.

V komentári je snaha o eklektičnosť a nezávislý výklad textu takého, aký je. S tým Cassutom ide iba o taký úsmevný paradox, ktorý je možno námetom pre druhé vydanie komentára, doplnené o výklad metodológie v jej rôznych súvislostiach, aby bolo jasné, prečo hovoríte o J, E, D a P. (Alebo prečo ste o nich prestali hovoriť.) Budem sa na druhé vydanie tešiť a do tej doby budem odporúčať to prvé.

A.M.D.G., kolegovia!

<https://selah.cz/biblistika/libezbrif-tem-katolikum-kteri-ani-nectou-bibli/>